

Asia: Asia VN/4219/2023

Lausuntopyyntö peruspankkipalveluja ja luottolaitoslainsäädäntöä koskevasta arviomuistiosta

1. Peruspankkipalvelut

Kommenttinne peruspankkipalveluita koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 2)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

Suomen Yrittäjät on tyytyväinen siihen, että valtiovarainministeriö on tehnyt arviomuistion, jossa tarkastellaan palkkipalveluja ja niiden saantia. Arviomuistion havainnot vastaavat yrittäjiltä saamaamme palautetta siitä, että peruspankkipalvelujen saannissa on kasvavia vaikeuksia. Suomen Yrittäjät yhtyy valtiovarainministeriön näkemykseen siitä, että peruspankkipalvelujen saatavuutta tulee parantaa.

Arviomuistion perusteella on kiistatonta, että nykytilassa pk-yritysten peruspankkipalvelujen saannin osalta on sellaisia haasteita, joiden ratkaiseminen edellyttää lainsäädännön muuttamista. Kuten arviomuistiossa todetaan, ongelmia on ilmennyt sekä peruspankkipalveluiden saatavuudessa että käytettävyydessä. Näkemyksemme mukaan alempiasteisella ohjeistuksella tai hyvän pankkitavan kehittämishä ei saavutettaisi tyydyttävää tilanne ennen kaikkea siksi, että finanssiala ei lähtökohtaisesti tunnista pk-yritysten ongelmia peruspankkipalveluiden saatavuudessa ja käytettävyydessä.

Suomen yrittäjät kiinnittää erityistä huomiota finanssialalla nopeasti yleistyneeseen derisking - ilmiöön ja katsoo, että siihen tulee löytää ratkaisuja. Vaikka rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan sääntely perustuu pitkälti riskiperusteiselle lähestymistavalle, ei finanssialalla kasvavassa määrin esiintyviä kaavamaisia käytäntöjä, joiden perusteella asiakkuudesta kieltäydytään, asiakkuus irtisanotaan tai palveluja rajoitetaan, voida pitää perusteltuna. Rahanpesulainsäädännön vaatimuksia sovellettaessa on pidettävä mielessä niiden tosiasiallinen tarkoitus ja riskiperusteinen lähestymistapa, sekä pankkipalveluiden merkitys eri toimijoille ja näiden toimintaedellytyksille.

Peruspankkipalveluiden saatavuus on tunnistettu paitsi merkittäväksi esteeksi saada ulkomaalaisia osajille Suomeen myös esteeksi ulkomaalaiselle yrittäjälle perustaa yritystä Suomeen. Yrittäjien osalta peruspankkipalvelujen puute estää monessa tapauksessa yrittäjyyden kokonaan. Lisäksi kun tiedetään, että ulkomaalaistaustaisissa yrityksissä ulkomaalaistaustaisen työntekijän on helpompia

työllistystä, peruspankkipalvelujen puute estää usein paitsi yrittäjyyden myös työllistämisen ja heikentää näin ulkomaalaistaustaisten henkilöiden työllistymistä ja kotiutumista.

Finanssialan toimijoilla on tärkeä rooli rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa ja Suomen Yrittäjät ymmärtää, että yrityksen tosiasiallisten edunsaajien selvittämiseen tapauksissa, jotka liittyvät ulkomaisten henkilöiden tunnistamiseen ja tunnistusasiakirjojen oikeaksi todentamiseen, voi liittyä haasteita. Saamamme palautteen mukaan finanssialan toimijat vaikuttavat soveltavan sitä kuitenkin ns. derisking -perusteisesti.

Suomen Yrittäjät muistuttaa, että rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan ohella on tärkeää ottaa huomioon pankkipalveluiden laajempi merkitys eri toimijoille ja yhteiskunnan toimivuudelle. Kykyä toimia yhteiskunnassa heikentää oleellisesti se, jos toimijat jäävät pankkipalveluiden ulkopuolelle. Katsomme, että pankkeja tulee ohjeistaa oikeista toimintatavoista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan liittyen ottaen huomioon pankkipalveluiden laajempi merkitys eri toimijoille ja yhteiskunnan toimivuudelle.

2. Käteisen saatavuus ja käytettävyys

Kommenttinne käteisen saatavuutta ja käytettävyyttä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 3)?

Suomen Yrittäjät tunnistaa, että käteisen saatavuuteen ja käytettävyyteen liittyy muun muassa huoltovarmuuden näkökulma. Lisäksi käteisen käytöllä on merkitystä yritystoiminnassa, jossa tietyissä tilanteissa käteisellä voi keskimääräistä suurempi merkitys. Lähtökohtaisesti pidämme kuitenkin tärkeänä, että ostajat ja myyjät voivat keskenään sopia käytettävistä maksutavoista.

Käteisen saatavuutta ja käytettävyyttä tarkastellaan tällä hetkellä EU:n laajuisesti, Euroopan komission annettua 28.6.2024 ehdotuksen asiasta. Sen vuoksi Suomen Yrittäjät katsoo, että ratkaisuja tulee löytää ensisijaisesti komission euroseteleitä ja -metallirahoja koskevan asetusehdotuksen avulla, eikä päällekkäistä kansallista lainsäädäntöä ole tarkoituksenmukaista valmistella.

3. Asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntely: hyvä pankkitapa ja sopimusehtosääntely

Kommenttinne hyvää pankkitapaa ja sopimusehtosääntelyä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 4)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

Suomen Yrittäjät toteaa, että vaikka hyvän pankkitavan kehittäminen voisi olla perusteltua, se ei ratkaisisi pk-yritysten ongelmia peruspankkipalvelujen saannissa. Ennen kaikkea tämä johtuu siitä, että finanssialan toimijat eivät pääsääntöisesti tunnista yritysten peruspankkipalvelujen saannissa olevan minkäänlaisia ongelmia ja katsovat näin olen toimivansa hyvän pankkitavan mukaan.

Luottolaitosten sopimusehto- ja kytkykauppasääntelyn osalta Suomen Yrittäjät nostaa esiin tarpeen arvioida sääntelyä tarkemmin erityisesti muiden asiakasryhmien kuin kuluttajien palvelujen kytkykaupan ja tuotepaketoinnin osalta. Saamamme palautteen mukaan erityisesti pankit edellyttävän, että pankkipalveluja saadaksean pk-yritysten tulee ottaa käyttöön laajat palvelupaketit riippumatta yrityksen tosiasiallisesta tarpeesta.

4. Luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeva sääntely

Kommenttinne luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 5)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

5. Talletuspankkien yhteenliittymät

Kommenttinne talletuspankkien yhteenliittymälainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 6)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

6. Luottolaitosten yhteisölaite

Kommenttinne luottolaitosten yhteisölainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 7)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

7. Muut havainnot ja huomiot

Voitte tässä yhteydessä tuoda esille muita kuin edellä mainittuihin teemoihin liittyviä havaintoja ja huomioita arviomuistioon liittyen.

Pidämme valtiovarainministeriön tekemää selvitystyötä kokonaisuutena arvokkaana ja katsomme että lainsäädäntöä kehittämällä voidaan huomioida yritysten, yhteisöjen ja muiden toimijoiden tarpeet tavalla, joka ottaa huomioon sen, että toimivat ja syrjimättömät pankkipalvelut ovat keskeisiä yhteiskunnan toimivuudelle.

Arviomme mukaan lainsäädäntöä kehittämällä ja takaamalla peruspankkipalvelujen saanti pk-yrityksille, voidaan edistää yrittäjyyttä ja työllisyyttä tavalla, joka vahvistaa taloudellista hyvinvointia ja edistää osaltaan tervettä julkista taloutta. Tämän vuoksi katsomme, että on perusteltua selvittää mahdollisuutta laajentaa oikeutta peruspankkipalveluihin koskemaan myös muita kuin kuluttaja-asiakkaita.

Malinen Petri
Suomen Yrittäjät ry